

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			П-10.00- 02.05-04- 2026
	<i>Випуск 4</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк.16/ 1</i>

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державного університету
«Житомирська політехніка»

від 17 березня 2026 р. № 57/од

ПОЛОЖЕННЯ

про порядок та умови обрання здобувачами вищої освіти
Державного університету «Житомирська політехніка»
вибіркових дисциплін

Контрольний примірник

Врахований примірник

Погоджено Вченою радою
Державного університету
«Житомирська політехніка»
16 березня 2026 р., протокол № 4

Житомир
2026

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			П-10.00- 02.05-04- 2026
	<i>Випуск 4</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк.16/ 2</i>

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	3
2. Порядок реалізації права вільного вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін	4
3. Прикінцеві положення	8
Додатки	10

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			П-10.00- 02.05-04- 2026
	<i>Випуск 4</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк.16/3</i>

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про порядок та умови обрання здобувачами вищої освіти Державного університету «Житомирська політехніка» вибіркових навчальних дисциплін (далі – Положення) визначає процедуру формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти.

1.2. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (ст.62, п.15) та Положення про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка» кожному здобувачу вищої освіти забезпечується право на вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС (не менше ніж 10 відсотків для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання), передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи структурного підрозділу.

1.3. Навчальні дисципліни за вибором студента (вбіркові/варіативні навчальні дисципліни) – це дисципліни, які вводяться Державним університетом «Житомирська політехніка» з метою більш повного задоволення освітніх і кваліфікаційних потреб здобувачів вищої освіти, посилення їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці та ефективного використання можливостей університету, сприяють академічній мобільності здобувачів вищої освіти та їх особистим інтересам.

1.4. При виборі дисциплін здобувач вищої освіти має забезпечити виконання встановленого річного обсягу навчальних кредитів – 60 кредитів на навчальний рік.

1.5. Вибір дисциплін варіативної частини освітньої програми здобувач вищої освіти здійснює при формуванні індивідуального

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			П-10.00- 02.05-04- 2026
	<i>Випуск 4</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк.16/4</i>

навчального плану. Індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти розробляється на навчальний рік на основі навчального плану (або робочого навчального плану) і включає всі нормативні навчальні дисципліни та вибіркові навчальні дисципліни, обрані студентом, з обов'язковим дотриманням нормативно встановлених термінів підготовки фахівця певного рівня вищої освіти, з урахуванням структурно-логічної послідовності вивчення навчальних дисциплін, що визначають зміст освіти за певною спеціальністю, та системи оцінювання (підсумковий контроль знань, кваліфікаційна атестація випускника).

1.6. Дисципліни вільного вибору здобувача вищої освіти представлені у навчальному плані відповідної освітньої програми переліком дисциплін, який може включати в себе як дисципліни загальної, так і дисципліни фахової підготовки. Кількість та обсяг дисциплін вільного вибору здобувача вищої освіти для конкретного семестру вказана у навчальному плані.

1.7. Здобувач вищої освіти має право обрати навчальні дисципліни із запропонованого переліку, або будь-які інші дисципліни із навчального плану іншої спеціальності, які відповідають необхідному обсягу кредитів та викладаються у відповідному семестрі. Якщо студент обирає дисципліну з іншого навчального плану, він зобов'язаний виконувати всі види робіт, передбачені робочою програмою відповідної навчальної дисципліни, та скласти відповідний підсумковий контроль.

1.8. При організації вивчення вибірових дисциплін формуються групи в університеті, як правило, чисельністю не менше 20 осіб для освітніх ступенів «бакалавр», не менше 15 осіб для освітніх ступенів та «магістр» і 5 осіб для освітнього ступеня «доктор філософії», за виключенням академічних груп, чисельність яких від самого початку навчання була меншою.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			П-10.00- 02.05-04- 2026
	<i>Випуск 4</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк.16/ 5</i>

2. ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ВІЛЬНОГО ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. Гаранти освітніх програм та завідувачі кафедр, які забезпечують викладання вибіркового навчального дисциплін, щорічно до 10 березня через Інформаційну систему «Портал Житомирської політехніки» вносять списки вибіркового навчального дисциплін, які пропонуються для вибору здобувачами вищої освіти на наступний навчальний рік.

2.2. Навчально-методичний відділ до 20 березня перевіряє коректність внесення списку вибіркового навчального дисциплін до Інформаційної системи «Портал Житомирської політехніки» та відкриває доступ для внесення анотацій вибіркового навчального дисциплін науково-педагогічним працівникам, завідувачам кафедр та гарантам освітніх програм.

2.3. Науково-педагогічні працівники до 30 квітня вносяться до Інформаційної системи «Портал Житомирської політехніки» анотації вибіркового навчального дисциплін, після чого вони оприлюднюються на офіційному сайті Житомирської політехніки та в електронних кабінетах здобувачів вищої освіти.

2.4. Гаранти освітніх програм, завідувачі кафедр, науково-педагогічні працівники забезпечують ознайомлення з переліком та анотаціями вибіркового навчального дисциплін, порядком, термінами та особливостями запису на вивчення вибіркового дисциплін здобувачів вищої освіти.

2.5. Вибір дисциплін здобувачами вищої освіти здійснюється шляхом заповнення онлайн-форми в електронному кабінеті здобувача вищої освіти (або шляхом заповнення онлайн-форми, розміщеної на офіційному сайті університету або шляхом подачі паперової заяви) для:

- освітнього ступеня «бакалавр» та «доктор філософії», 2 курсу освітнього ступеня «магістр» – з 20 травня по 10 червня;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			П-10.00- 02.05-04- 2026
	<i>Випуск 4</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк.16/ 6</i>

- 1 курсу освітнього ступеня «магістр» та «бакалавр» з 5 вересня по 20 вересня.

При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи структурного підрозділу.

2.6. Здобувачі вищої освіти заочної форми навчання такої запис здійснюють під час весняної заліково-екзаменаційної сесії.

2.7. У випадку, якщо здобувач вищої освіти не визначився з переліком вибіркового дисциплін до встановленого терміну або без об'єктивної причини не заповнив онлайн-форму та не подав заповнену заяву, декан факультету здійснює запис такого здобувача вищої освіти до певної академічної групи самостійно.

2.8. Здобувач вищої освіти, який з поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо), не записався на вибірково навчальні дисципліни, має право зробити такий запис протягом першого тижня після того, як він з'явився на навчання.

2.9. У випадку поновлення, переведення здобувача вищої освіти, допуску до занять після завершення академічної відпустки або зарахування для здобуття освітнього ступеня бакалавра на базі молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) за скороченим терміном навчання можливе перезарахування вибіркового навчальних дисциплін за рахунок фактично вивчених дисциплін.

2.10. Здобувачу вищої освіти може бути відмовлено у реалізації його вибору і запропоновано здійснити повторний вибір навчальної дисципліни у таких випадках:

- якщо кількість здобувачів вищої освіти, які вибрали навчальну дисципліну або блок навчальних дисциплін, перевищує максимальну чисельність, встановлену відповідним факультетом чи кафедрою. У цьому випадку перевага в першу чергу надається здобувачам вищої освіти, які навчаються на тій самій програмі, на тому ж факультеті, а в наступну чергу – тим здобувачам вищої освіти, які раніше зареєстрували свій вибір;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			П-10.00- 02.05-04- 2026
	<i>Випуск 4</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк.16/ 7</i>

- якщо кількість здобувачів вищої освіти, які вибрали спеціалізований пакет навчальних дисциплін, є меншою за встановлений в Університеті мінімум;

- якщо наслідком вибору навчальної дисципліни здобувачем вищої освіти є передбачувано недостатня для присвоєння академічної кваліфікації кількість кредитів;

- якщо наслідком вибору навчальної дисципліни здобувачем вищої освіти є перевищення встановленого максимуму кількості навчальних дисциплін, які студент може опанувати одночасно та/або кількості підсумкових (семестрових) форм контролю;

- якщо у результаті вибору навчальної дисципліни може передбачувано виникнути академічна заборгованість через відсутність необхідного рівня вхідних базових знань та умінь здобувача вищої освіти. У цьому випадку декан факультету, на якому навчається студент, може доручити відповідній кафедрі організувати для здобувача вищої освіти вхідний контроль базових знань, що мають передувати вивченню вибраної дисципліни.

2.11. У випадку, якщо здобувачу вищої освіти відмовлено у здійсненому ним виборі із причин, наведених у пункті 2.9, йому надається можливість здійснити повторний вибір із переліку тих дисциплін (блоку дисциплін), для вивчення яких уже сформовані групи (лекційні потоки), що відповідають встановленим вище вимогам.

2.12. Якщо вибір навчальних дисциплін проводився шляхом заповнення паперових анкет (додаток 1-3), випускові кафедри встановленого терміну вибору дисциплін передають зведену інформацію про вибрані здобувачами вищої освіти навчальні дисципліни до навчально-методичного відділу.

2.13. Навчально-методичним відділом узагальнюється інформація про вибрані освітні компоненти, визначається чисельність здобувачів вищої освіти за обраними дисциплінами, формуються академічні групи з урахуванням графіку освітнього семестру на семестр/рік. У разі відсутності необхідної для

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			П-10.00- 02.05-04- 2026
	<i>Випуск 4</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк.16/ 8</i>

формування групи чисельності здобувачів вищої освіти на дисципліні за вибором здобувачів вищої освіти пропонується обрати інші освітні компоненти.

2.14. Зміна здобувачем вищої освіти свого вибору після його затвердження можлива лише за згодою науково-педагогічних працівників, які викладають дисципліни які здобувач бажає змінити (з якої та на яку), та за письмовим дозволом декана факультету (для освітніх ступенів «бакалавр» та «магістр») або гаранта освітньої програми (для освітнього ступеня «доктор філософії»); при цьому зміна вибраних дисциплін після першого тижня навчального семестру, в якому вони викладаються, не допускається взагалі. При прийнятті рішення по заяві студента стосовно зміни вибору навчальної дисципліни декан факультету (гарант освітньої програми) керується обмеженнями, вказаними в п. 2.9, і враховує потенційні негативні наслідки такої зміни для забезпечення надання освітньої послуги за вибором інших здобувачів вищої освіти.

2.15. Здобувач вищої освіти в односторонньому порядку не може відмовитись від вивчення вибраної ним і внесеної до індивідуального навчального плану навчальної дисципліни. Самочинна відмова від вивчення курсу тягне за собою академічну заборгованість.

3. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

3.1. Здобувачу вищої освіти, який є учасником програм академічної мобільності, які прослухали в іншому університеті-партнері інші навчальні дисципліни, які не передбачені навчальним планом відповідної освітньої програми в Університеті, мають право звернутися до декана (гаранта освітньо-наукової програми) з заявою про перезарахування дисциплін вільного вибору.

3.2. Декани (гаранти освітньо-наукових програм) розглядають питання про можливість перезарахування навчальних дисциплін вільного вибору у разі поновлення або переведення студента.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ			П-10.00-02.05-04-2026
	ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»			
	Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			
	Випуск 4	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк.16/9

3.3. Перезарахування дисциплін (кредитів) проводиться у відповідності до вимог викладених у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

3.4. Навчальні дисципліни, які не відповідають сучасним вимогам, або навчальні дисципліни, за якими кафедри не мають можливості продовження викладання, вилучаються із переліку за службовими записками завідувачів кафедр або за поданням Науково-методичної ради.

Проректор з науково-педагогічної роботи

Андрій МОРОЗОВ

ВІЗИ:

Начальник відділу моніторингу та забезпечення якості

16.03.2026

Ігор СВІТЛИШИН

Провідний юрисконсульт

16.03.2026

Максим ОСТАПЧУК

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			П-10.00- 02.05-04- 2026
	Випуск 4	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк.16/10

Додаток 1
до Положення про порядок та умови
обрання здобувачами вищої освіти
вибіркових дисциплін
(пункт 2.4.)

Декану

(назва факультету)

(власне ім'я та прізвище)
студента(ки)/аспіранта(ки)
_____ курсу _____ групи
_____ форми навчання
(денна, заочна, вечірня)
спеціальності

(шифр, назва)

(прізвище та власне ім'я)

ЗАЯВА

на вивчення навчальних дисциплін за вибором*
на 20__ - 20__ н.р.

Прошу зарахувати мене в групу для вивчення наступних вибіркових
навчальних дисциплін:

1. _____
(назва дисципліни та семестр вивчення)
2. _____
(назва дисципліни та семестр вивчення)
3. _____
(назва дисципліни та семестр вивчення)

«__» _____ 20__ р.

(підпис)

* – здобувачі вищої освіти мають право подати колективну заяву (від академічної групи) на вивчення дисциплін за вибором

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			П-10.00- 02.05-04- 2026
	Випуск 4	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк.16/ 11

Додаток 2
до Положення про порядок та умови
обрання здобувачами вищої освіти
вибіркових дисциплін
(пункт 2.4.)

Проректору з науково-педагогічної
роботи

_____ (власне ім'я та прізвище)

Аспіранта __-року навчання
_____ форми

(денної, вечірньої або заочної)
спеціальності _____

_____ (прізвище та власне ім'я)
студента(ки)/аспіранта(ки)

ЗАЯВА

на вивчення навчальних дисциплін за вибором
на 20__ - 20__ н.р.

Прошу зарахувати мене в групу для вивчення наступних вибіркових
навчальних дисциплін:

1. _____
(назва дисципліни та семестр вивчення)
2. _____
(назва дисципліни та семестр вивчення)
3. _____
(назва дисципліни та семестр вивчення)

«__» _____ 20__ р.

_____ (підпис)

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			П-10.00- 02.05-04- 2026
	Випуск 4	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк.16/ 12

Додаток 3
до Положення про порядок та умови
обрання здобувачами вищої освіти
вибіркових дисциплін
(пункт 2.4.)

Декану

(назва факультету)

(власне ім'я та прізвище)

студентів _____ курсу _____ групи

_____ форми навчання

(денна, заочна)

спеціальності

(шифр, назва)

ЗАЯВА

на вивчення навчальних дисциплін за вибором
на 20____ - 20____ н.р.

Просимо зарахувати нас в групу для вивчення наступних вибіркових навчальних дисциплін:

1. _____
(назва дисципліни та семестр вивчення)
2. _____
(назва дисципліни та семестр вивчення)
3. _____
(назва дисципліни та семестр вивчення)

1. _____
(ПІБ студента та академічна група) дата підпис студента
2. _____
(ПІБ студента та академічна група) дата підпис студента
3. _____
(ПІБ студента та академічна група) дата підпис студента
4. _____
(ПІБ студента та академічна група) дата підпис студента
5. _____
(ПІБ студента та академічна група) дата підпис студента

